

Can Bas-2/La Campana/Cal Ribes

Subirats

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Conreus de vinya a uns 400-500 m. al nord/nord-oest de la masia Can Bas de Lavern.

Coordenades:

Latitud: 41.40877
Longitud: 1.75203
UTM Est (X): 395694
UTM Nord (Y): 4584887

Classificació

Número de fitxa: 08273 - 17
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Jaciment arqueològic
Estil / època: Antic Romà
Segle: I aC-II dC
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: El jaciment es troba completament colgat sota un camp de conreu; les feines agrícoles poden haver provocat remocions en l'estratigrafia arqueològica.

Protecció: Inexistent
Número inventari: Si, CC.AA., n. 23

Generalitat i altres inventaris

Accés: Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat: Privada
Titular: Ref. cad.: 029A00009
Autoria de la fitxa: Oriol Vilanova

Descripció

Aquest jaciment abraça dos sectors de partides diferents: La Campana i Cal Ribes; en tots dos casos s'ubiquen en cultius de vinya al N-NW de la masia de Can Bas, a Lavern. El jaciment s'ubica a banda i banda de la carretera que cap al NE enllaça amb la BV-2153.

La prospecció més recent sobre el terreny que ocupa el jaciment fins ara és la realitzada per l'equip redactor de la Carta Arqueològica de l'any 1990, traduïda en l'obtenció del següent lot de material, recuperat en superfície:

- Sector de La Campana:
- Fragments de tègula.
- Ceràmica a torn ibèrica comuna; informes.
- Ceràmica sigil·lata hispànica: informes i 1 vora de plat.
- Sector de Cal Ribes:
- Fragments de tègula.
- Ceràmica a torn ibèrica comuna: vora de petit contenidor i informes.

Per comprendre l'abast i funció d'aquest jaciment ens hem de basar forçosament en la història de la investigació.

Història

Segons el quadern de camp de Pere Giró i Romeu (Vilafranca del Penedès), el 15 de març de 1951 es localitza prou material arqueològic en superfície per suggerir la presència de restes soterrades en aquell indret. "En la partida de La Campana de esta finca han sido hallados fragmentos de cerámica romana y un trozo de mármol pulido de una cara liso, tégulas, doliums, ánforas y oenochoe..." (GIRÓ ROMEU, 1950-1953).

Un any després (18 d'agost de 1952), el propietari dels terrenys, Sr. Olivella, convida el Sr. Giró a supervisar les tasques d'esbancament del terreny, durant les quals es localitza un lot més ampli de materials, els quals indiquen clarament la destrucció d'un assentament agrícola romà:

- Ceràmica ibèrica comuna a torn.
- Fragments de vidre que formarien part d'una copa.
- Tègules.
- Fragments de grans dolia.
- Molins giratoris de pedra calcària.

Al mateix moment es recullen restes superficials associables amb les identificades a La Campana, a la partida de Cal Ribes, de l'altra banda de la carretera:

- Fragments de dolium de gran capacitat.
- Tègules
- Ceràmica campaniana amb palmetes estampillades.
- Ceràmica a torn ibèrica (fragments de kalathos, vasos de parets fines i àmfora).

En un moment donat entre el 1952 i 1956 (any en què Pere Giró és informat), surten a la llum tres peces de marbre a la zona de La Campana:

- 1 fragment de la part esquerra d'una placa de marbre amb traces de motlluració i inscripció (Mides: 6,5 cm x 5 cm x 2,5 cm).

- - - - -

L (o E ?) (- - -)

A (- -)

(FABRE, MAYER, RODÀ, 1984)

- 1 fragment central d'una placa de marbre blanc amb inscripció de lletres profundament gravades. A partir de l'estudi epigràfic s'emmarca la peça al segle I-II d. C.

Mides: 5,2 cm x 9 cm x 2,90 cm.

Alçada de les lletres: 3,9 cm.

Espais: 1,2 cm aprox.

(- - -) E M (- - -)

(- - -) S (- - -)

(FABRE, MAYER, RODÀ, 1984)

- Peça de marbre amb la representació de la testa d'un felí, possiblement una lleona, fragmentat per la part inferior, amb un angle adossat a la part posterior del cap, que conserva encara les restes de metall per unir la peça a una taula, com de suport. Seria part d'un trapezophorum decorat amb el cap d'una lleona, de boca oberta amb la llengua representada, línies de la cara suaus, ulls amb les pupil·les marcades, i orelles arrapades al cap amb els plecs ben definits. Excepte el rostre, la resta del cos s'estilitza per donar forma al suport, desconeixent l'extrem, car, com ja s'ha dit, esta fragmentat.

Mides: alçada total = 32 cm (cap = 10 cm., cos = 22 cm.)

Amplada frontal (cap) = 11 cm.

Angle de suport = 18 cm de llargada

Amplada de costat = 15 cm.

L'any 1956 el Sr. Olivella localitzà també una destrat de basalt de 18 cm de llarg i 5,5 cm d'ample, fragmentada de la part distal i polimentada per la part més ample del tall. Aquesta peça procedeix de la seva finca, si bé hom no disposa d'una referència més explícita de la seva ubicació original.

Tot aquest material descrit es troba repartit: si bé part de les peces son al Museu de Vilafranca del Penedès, la família Olivella, de Can Bas de Lavern custodia la peça de marbre amb el cap representant un felí.

Bibliografia

A.A.V.V. "Catàleg de promoció dels Vins Olivella Sadurní", elaborats a la finca de Can Bas de Lavern. Campanya de promoció de nous productes vinícoles sota un nou anagrama a l'etiqueta, que representa l'escultura en marbre d'una lleona (peça de trapezophorum localitzada a la partida de La Campana i conservada a la masia dels propietaris).

BOSCH DE NOIA CASANOVAS, Ramon (1986): "Castell de Subirats. El seu basament...". Notes històriques sobre Sant Sadurní d'Anoia i Subirats. Sant Sadurní d'Anoia: Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia (Recull de treballs de divulgació apareguts en diverses publicacions), p. 40.

FABRE, Georges; MAYER, Marc; RODÀ, Isabel (1984): "Inscriptions romaines de Catalogne - I. Barcelone (Sauf Barcino)", París: Difussion de Bocard, p. 52.

GIRÓ ROMEU, Pere (1950-1953): "Quaderns de camp", vol. 3. Inèdit.

GIRÓ ROMEU, Pere (1957): "Restos romanos en la Partida de La Campana". Arxiu Pere Giró, Carpeta 4.22: Carta d'en J. C. Serra Ràfols dirigida a Pere Giró Romeu. Barcelona (inèdit).

GIRÓ ROMEU, Pere (inèdit, 1960-1961): "Vestigios romanos en la Partida de La Campana Can Bas de Lavern". Noticia en Ampurias, 196; (esborrany d'una nota publicada a la revista "Ampurias", vol. XXII-XXIII, p. 348). Arxiu Pere Giró, Carpeta 4. 22.

GORGES, J. C. (1979): "Les villes hispano-romaines. Inventarie et problematique archeologique". París: Publication du Centre Pierre París, n° 4, p. 223.

LLORAC SANTÍS, Salvador (1988): "Subirats. Visió general d'un municipi de l'Alt Penedès". Subirats:

Ajuntament de Subirats, p. 97.

RIBÉ, G.; CEBRIÀ, A. i SENABRE, M.R. (1990): "Carta Arqueològica de l'Alt Penedès." Vilafranca del Penedès.

SENABRE JUNCOSA, Maria Rosa; CEBRIÀ ESCUER, Artur; RIBÉ MONGE, Genís (1990): "20 sortida de la Secció d'Arqueologia. Els testimonis del moment romà de Sant Sebastià dels Gorgs i Lavern". Gran Penedès, Vilafranca del Penedès- El Vendrell-Vilanova i la Geltrú: Butlletí de l'Institut d'Estudis Penedesencs, n. 22, p. 12.

